

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: Формування англомовної граматичної компетентності в учнів
старших класів на основі пісенного матеріалу

Студентки 2 курсу групи МСО
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальності 014.021 Середня освіта
(мова і література) (англійська)
Яцкової Діани Олександрівни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

Науковий керівник
кандидат педагогічних наук, доцент
Лісниченко Алла Павлівна

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2020 рік

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ.....	6
1.1. Характеристика іншомовної граматичної компетентності.....	6
1.2. Дедуктивний та індуктивний підходи у навчанні граматики.....	13
1.3. Стратегії навчання іншомовної граматичної компетентності.....	18
1.4. Етапи формування граматичної компетентності.....	21
1.5. Контроль рівня сформованості граматичної компетентності.....	24
1.6. Навчання граматики на основі пісенного матеріалу.....	27
1.7. Психолого-педагогічні особливості учнів старших класів.....	33
1.8. Використання пісенного матеріалу на уроках як ефективна умова розвитку пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови в учнів старших класів.....	38
Висновки до розділу 1.....	49
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ.....	52
2.1. Діагностика англomовної граматичної компетентності в учнів старших класів.....	52

2.2. Формування англомовної граматичної компетентності в учнів старших класів на основі пісенного матеріалу.....	56
2.3. Результати експериментального дослідження.....	71
Висновки до розділу 2.....	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	82
ДОДАТКИ	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Амеліна С. М. Формування граматичної компетенції у професійній підготовці майбутніх перекладачів / С. М. Амеліна // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. – 2014. – Вип. 199(1). - С. 22-27.
2. Бабаевская Л. В. Критерии отбора песенного материала для урока иностранного языка / Л. В. Бабаевская. – М.: Матеріали II Міжнародної конференції Харків, 2012. – 168 с.
3. Березенська Л. Використання пісні в якості автентичного іншомовного тексту для розвитку аудитивної мовленнєвої компетенції старшокласників / Л. Березенська, Н. Пасєнко. – Житомир: ЖДПУ ім. І. Франка, 2002. – Вип. 9. 241-245 с.
4. Борщовецька В. Д. Використання навчальних стратегій для оволодіння іншомовною лексикою / В. Д. Борщовецька, Ю. О. Семенчук. – Іноземні мови, 2009. – №2. – 19-23 с.
5. Василенко О. М. Малі віршовані форми як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках англійської мови / О. М. Василенко, І. В. Сисоєнко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 49. – С. 42-47.

6. Гончаренко О. В., Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ВНЗ / О. В. Гончаренко, О. Г. Конопельцева. – Матеріали Х Міжнародної науково-методичної конференції. Харків, 2018. – 47-48 с.
7. Гора Т. В. Застосування пісень на уроках англійської мови в початкових та середніх класах / Т. В. Гора, Л. П. Нездропа. – Таврійський вісник освіти, 2014. – №1. – 195-202 с.
8. Кавицька Т., Контроль та оцінювання у навчанні граматики англійської мови студентів-філологів / Т. Кавицька, В. Осідак, 2018. – 45-55 с.
9. Капітан Т.А. Роль пісні в процесі навчання англійської мови / Т.А. Капітан // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – 2018. – Випуск 172. – С. 236-239.
10. Карпенко О. О. Вивчення іноземної мови через пісню й музику / О. О. Карпенко // Англійська мова та література. – 2004. – № 12. – С. 2.
11. Качанова О. В. Використання пісенного та римованого матеріалу при комунікативно орієнтованому викладанні іноземної мови / О. В. Качанова // Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ: Матеріали II Міжнародної конференції Харків, 2012. – 168 с.
12. Кашуба О. М. Особливості формування граматичної компетенції студентів філологічних факультетів під час вивчення іноземних мов / О. М. Кашуба, Т. О. Кравчук, Г. І. Навольська // Молодий вчений. – 2016. – № 6. – С. 438-441.
13. Ковальова Г. П. методика використання пісень на уроках англійської мови з учнями загальноосвітньої школи / Г. П. Ковальова // Бакалаврські он-лайн читання: Ел. зб. тез доповідей студентів. Випуск 1. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 106 с.
14. Корінчук Н. І. Особливості формування граматичної компетенції учнів початкових класів при вивченні англійської мови / Н. І. Корінчук // «Молодий вчений». – 2018. – №8 (60). – С.75-78.

15. Котловський А. М. Формування англомовної лексико-граматичної компетентності в говорінні майбутніх економістів у процесі самостійної роботи: дис..канд. пед. наук: 13.00.02. / Котловський Андрій Михайлович. – К., 2017. – 28 с.
16. Кравчина Т. В. Арт-технології на заняттях з англійської мови / Т. В. Кравчина // Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2016. Випуск 1 (38). –161-164 с.
17. Кубенко І. М. Що таке компетентність і як її розуміють в освіті – [Електронний ресурс] / І. М. Кубенко – Режим доступу: http://tme.umo.edu.ua/docs/Dod/1_2010/kubenko.pdf
18. Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. / С. В. Лейко // Педагогіка. – 2013. – С. 128-135.
19. Маківчук Р. А. Використання рухів та музики на уроках англійської мови – [Електронний ресурс] / Р. А. Маківчук – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/public/files/1/hum_2019_netpub.pdf
20. Марущак О. М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності / О. М. Марущак // Креативна педагогіка: [наук.-метод. журнал] Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир, – 2016. – Вип. 11. – С. 97 – 108.
21. Марченко Н. Етапи розвитку рецептивної граматичної компетенції у майбутніх учителів німецької мови на базі англійської/ Н. Марченко. – 183-188 с.
22. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / [О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої]. К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
23. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін.]. К.: Київ ун.т ім.. Б.Грінченка, 2013. – 356 с.

24. Мірошник І. В. Методика формування англомовної граматичної компетенції в учнів початкової загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. / Мірошник Ірина валеріївна. – К., 2013. – 439 с.
25. Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультетів. Навчальний посібник з курсу методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти / Т. Є. Єременко, О. М. Трубіцина, І. О. Лук'янченко, А. А. Юмрукуз // Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса, – 2018. – 201 с., с.107.
26. Никитенко З. Н. О содержании национально-культурного компонента в обучении английскому языку младших школьников / З. Н. Никитенко, О. М. Осиянова // Иностранные языки в школе. – 1994. – №5. – С.17-19.
27. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти [Електронний ресурс] / О. Овчарук // Директор школи. Україна. – 2005. – №3/4. – Режим доступу: <http://pld.org.ua/index.php?go=Pages&in=cat&id=41&page=50>.
28. Орловська О. В. Врахування вікових особливостей учнів старшої школи у процесі підготовки майбутнього вчителя до виховання толерантності у старшокласників / О. В. Орловська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2014. – Випуск 4. — Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
29. Орловська О. В. Формування граматичних навичок у студентів філологічних спеціальностей у процесі вивчення практичної граматики англійської мов. – [Електронний ресурс] / О. В. Орловська – Режим доступу: Znpkhist_2012_6_29.pdf
30. Осідак В. В. Особливості застосування проблемно-пошукового методу у навчанні студентів вищих закладів освіти граматики іноземної мови / В. В. Осідак // Scientific Journal «ScienceRise: PedagogicalEducation». – 2017. – № 1(9). – С.9-15.

31. Павлюк Р. Технологія використання jazz-chants на уроках іноземної мови як засіб підвищення соціокультурної компетенції молодших школярів / Р. Павлюк // Імідж сучасного педагога. – № 9-10 (88-89). – Полтава: АСМІ, 2008. – С. 96-98.
32. Петровська Н. Використання віршів та пісень на різних етапах вивчення англійської мови / Н. Петровська, Т. Судима // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. – №8. – С. 359–365.
33. Плотніков Є. О. Індукція та дедукція як методи формування іншомовної рецептивної граматичної компетенції майбутніх учителів / Є. О. Плотніков // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2011. – Випуск 29. – Серія 5. – С. 162-166.
34. Поленок З. Використання пісенного текстового матеріалу на уроках англійської мови / З. Поленок // Іноземні мови. – 2009. – № 2. – С. 9–11.
35. Прилуцкая А. Использование песен на уроках английского языка / А. Прилуцкая // Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції / Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Х.: РВВ ХТЕІ КНТЕУ, – 2015. – 374 с.
36. Рудич О. Використання англомовної пісні як засобу оптимізації процесу навчання мови / О. Рудич // Проблеми сучасної філології: лінгвістика, літературознавство, лінгводидактика: зб. наук. праць, присвячений 25-річчю кафедри філологічних дисциплін. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, – 2016. – Вип. 9. – 142 с.
37. Склярєнко Н. К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Н. К. Склярєнко // Іноземні мови. – 2010. – №4. – С. 15-25.

38. Складенко Н. К. Систематизація і повторення іншомовного граматичного матеріалу в основній і старшій школі / Н. К. Складенко // Іноземні мови. – 2005. – №2. – С. 3-7.
39. Словник іншомовних слів [уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута]. – К.: Наукова думка, 2000, 680 с., с. 282.
40. Словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І. К. Білодід та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 4: І – М / [ред. А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, П. П. Доценко]. – К.: Наукова думка, 1973. – 840 с., с. 250.
41. Смірнова Л. Використання пісенної творчості в навчанні іноземної мови на немовних факультетах / Л. Смірнова // Наукові записки. Серія: Філологічні науки. – Випуск 96 (2). – С. 421-425.
42. Соловова Е. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс / Е. Соловова // Пособие для педвузов и учителей. М.: Астрель, 2008. –238 с.
43. Стеченко Т.О. Формування професійно орієнтованої англomовної граматичної компетенції майбутніх філологів: дис. канд. пед. наук:13.00.02 / Стеченко Тамара Іванівна. К., 2004. –200 с.
44. Тригуб І. П. Формування граматичної компетенції у студентів ВНЗ у процесі вивчення англійської мови / І. П. Тригуб // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. –2014. –№10. – С.74-77.
45. Федорова З. І. До питання формування граматичної компетенції в середніх загальноосвітніх школах. – [Електронний ресурс] З. І. Федорова – Режим доступу:
<http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/48-visimnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/413-do-pitannya-formuvannya-gramatichnoji-kompetentsiji-v-serednikh-zagalnoosvitnikh-shkolakh>
46. Филипова Т. И. Принцип систематизации при обучении грамматики / Т. И. Филипова. – 2002. – 240 с.

47. Фучила О. М. Використання пісень в процесі вивчення англійської мови / О. М. Фучила // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. політехніка». – 2007. – № 586. – С. 42-46.
48. Харченко В. В. Роль пісні у процесі вивчення іноземної мови / В. В. Харченко // «Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ» / Матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції. – Харків, – 2014. – 192 с.
49. Шевченко М. Навчання студентів англійській мові на матеріалі англomовних пісень. – [Електронний ресурс] М. Шевченко – Режим доступу:
http://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/03_%20Shevchenko_navchannya_studentsive.pdf
50. Шемуда М. Г. Формування іншомовної граматичної компетенції: фактори впливу / М. Г. Шемуда // Наукові записки. Серія “Філологічна”. . – Випуск 27. – С. 357-358.
51. F. C. Sierra Foreign language teaching methods: some issues and new moves – [Електронний ресурс] / Sierra F. C. – Режим доступу: chrome-extension://oemmnndcbldboiebfnladdacbfmadadm/https://core.ac.uk/download/pdf/58902167.pdf
52. Panfilov A. N. Organizational-Pedagogical Conditions to Form the Foreign Competence in Students with the Features of Linguistic Giftedness / A. N. Panfiliv, V. M. Panfilova // International Education Studies. – Vol. 8, No. 2. – 2015.
53. Murphey T. Music&Song / T. Murphey. – Oxford University Press, – 1992. – 151 p.
54. Thornbury S. How to teach grammar / S. Thornbury. – Pearson Education Limited. – 1999, 30 p.
55. van Ek J. Objectives for Foreign Language Learning / J. van Ek // Vol. I: Scope Council of Europe, Strasbourg. – 1993. – P. 90.

56. Vinciane G. First and third-person approaches in implicit learning research / G. Vinciane. – Режим доступу:
<http://srsc.ulb.ac.be/axcWWW/papers/pdf/06-CC.pdf>
57. Дидактичні передумови формування в учнів основної школи англомовної граматичної компетенції за когнітивно-комунікативним підходом - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.edudirect.net/sopids-46-1.html> (дата звернення: 24.01.2020)
58. Компетентність. - [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C> (дата звернення: 29.01.2020)
59. Навичка: дія, доведена до автоматизму - [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://psychologis.com.ua/navyk_dvoe_zn_deystviezpt_dovedennoe_do_avtomatizma.htm (дата звернення: 24.01.2020)
60. Основні поняття: компетенція, компетентність - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukped.com/ukrainska-mova-ta-literatura/6784-osnovni-ponyattya-kompetentsiya-kompetentnist.html> (дата звернення: 29.01.2020)
61. Сайт учителя англійської мови Драбинівського НВК Шимко Юлії Олександрівни – [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://juliashimko.blogspot.com/p/blog-page_42.html (дата звернення: 10.01.2020).